

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Alexandra Lasoń

INKLUZJE GRAFICZNE

/Koezystencja postindustrialnych struktur betonowych i materii ludzkiego ciała/

Zapoznałem się z pracą doktorską Aleksandry Lasoń od strony merytorycznej i wizualnej. Wybrany przez doktorantkę temat stanowi połączenie osobistych poglądów filozoficznych i wizualnych działań artystycznych, jest też aktualny i pilny, nie powierzchowny, ale wewnętrznie przeżyty.

Cytuję A. Lasoń:

„Impulsem, który doprowadził mnie do podjęcia nowych wątków w mojej twórczości było zetknięcie dwóch światów: natury nieożywionej i zewnętrznej struktury ludzkiego ciała. Tych, którzy żyją i tych, o których już tylko pamiętamy (lub niestety już nie) tego, co naturalne i tego, co przez nas wytworzone“.

Takie podejście tworzyło podstawę poszukiwań artystycznych. Bliskość 100-letniej babci pozwoliła jej na niemal codzienny kontakt z tą osobą. Opierała się na głębokim ludzkim poznaniu i wzajemnym zrozumieniu. Nie ma nic doskonalszego niż przeżycie tematu w wiedzy i czasie.

Przypomina mi to analogię do tradycji przedstawiania motywów natury w chińskim i japońskim malarstwie tuszem.

Opiera się na wieloletniej (niekiedy całozyciowej) obserwacji przyrody (krajobrazu, roślin, zwierząt) w różnych porach roku, dnia, poprzez działanie światła, przestrzeni itp. Proces ten zachodzi zarówno w przyrodzie, jak i w życiu człowieka. Obserwujemy również fazy rozwojowe i czasowe u ludzi od narodzin aż do śmierci.

Uświadamiamy sobie w oparciu o doświadczenie, że piękno i doskonałość to nie tylko przywilej młodości, urody oraz, że inne wartości również przychodzą z wiekiem. Piękno ma wiele postaci.

Ta wieloletnia obserwacja ma również wymiar w spełnianiu się ludzkiej bliskości, kontaktu społecznego, który jest niezmiernie potrzebny w starszym wieku.

Alexandra Lasoń miała okazję obserwować, odkrywać, zastanawiać się nad wypełnieniem treści tematu w dłuższym procesie pracy. W efekcie powstał cykl kompozycji graficznych przekazujący autorski zamysł i wyraz.

Skupienie się na strukturze skóry ciała osób starszych, na warunkach oświetleniowych, na pracy z fragmentem, na monochromatycznym kolorze w odcieniach bieli, szarości, srebra i czerni to esencja ciekawego cyklu wielkoformatowych cyfrowych, pigmentowych druków.

Przeważnie w formatach poziomych, są to sceny przedstawiające tajemnicze części powierzchni ciała, swego rodzaju pejzaże ludzkie, struktury, pod którymi zostało podpisane życie człowieka w czasie. Szczególnie interesowały mnie kompozycje Inkluzja II., Inkluzja III., Inkluzja V., ale także Inkluzja VIII. i XIII.

Rysunek i relief rozświetlonej makrostruktury przywołuje pejzaże ludzkiej powierzchni (skóry), niosące magiczne przesłanie. Odbiorca kłania się z pokorą pod tym artefaktem ludzkiego życia i przemijania czasu w przestrzeni wszechświata.

W sztuce fotograficznej myślę o podobnym zainteresowaniu strukturami skóry ludzkiego ciała, m.in. w twórczości Ivesa Trémorina (80. XX w.) Ernestine Rubeu (80. XX w.) Ciało ludzkie jest niepowtarzalne, każda struktura powierzchni skóry jest oryginalna i niepowtarzalna.

W części Fragmenty struktur widzę analogię z fotografią naukową (praca z mikroskopem w laboratoriach biologicznych). Same kompozycje - próbki powiększone do formatu 150 x 90 cm - technicznie przypominają obrazy puentylistycznych artystów XX wieku. stulecia czy kompozycje Tobeya, niosące w sobie moc monumentalności. Widzę duże możliwości dalszego rozwoju autorki w tym kierunku.

W przeciwieństwie do cyklu grafik opartych na zainteresowaniu ludzkim ciałem jest cykl Grafika wewnątrz.

Znowu zacytuję Alexandrę Lasoń:

„Od lat fascynowały mnie mechanizmy związane z upływem czasu, rozpadem materii i powolna degradacja jej struktur. Intrygowały mnie naruszane przez czas budynki przemysłowe minionej epoki oraz inne starzejące się żelbetonowe lub kamienne obiekty, konstrukcje. Widzę w tym osobliwe bogactwo, w ciągle zmieniającej się strukturze, w różnorodności odcieni materii, na którą wpływa proces erozji. Podobny sposób postrzegania natury odnalazłam w elementach filozofii Wabi Sabi.“

Temat starych, zrujnowanych budynków, szkieletów architektury, kamiennych obiektów wyłania się jako trudna obecność.

Transformacja życia człowieka, jego środowiska życia, a także środowiska pracy, urbanistyka miast przynosi nowe spojrzenie na wartości, stając się źródłem inspiracji dla sztuk wizualnych, różnych koncepcji i podejść autorów. Opuszczone przestrzenie często wywołują niepokój i strach. Z drugiej strony zawierają w sobie także piękno strukturalne, proporcjonalne czy materialne. Także tutaj widzimy przemijanie funkcjonalności, piękna czy pokory wobec czasu i pracy. Czas mija, dalej deformując i rozkładając materię przemysłową i ludzką.

Techniczna strona tworzonych cykli:

Realizacje graficzne powstawały w długotrwałym procesie. Przede wszystkim jest to zbiór motywów i obrazów fotograficznych. W następnym procesie są one przekształcane w matryce przy użyciu techniki intaglio, techniki tworzenia grafiki wklęsłej.

Cały proces artystycznej realizacji to nakładanie warstw matryc, a następnie druk pigmentowy. Efekt technicznej realizacji cykli graficznych jest nowoczesny, eksperymentalny i wysokiej jakości. Autorka trzyma się głównie monochromatycznej kolorystyki, którą oba bloki tematyczne wzbogaca przewagą tonacji szarości i czerni. Sporadycznie świadomie wzbogaca kompozycje innymi wkładami kolorystycznymi (np. Resztki III., Resztki XX. i inne).

Praca w cyklach pozwala na wystarczające zrozumienie i rozwinięcie tematu. Zdała sobie z tego sprawę również Alexandra Lasoń. Udokumentowana działalność artystyczna, twórcza i pedagogiczno-badawcza stanowią część przedłożonych materiałów do rozprawy doktorskiej. W kilku przypadkach docenia się jest również liczne wystawy dzieł w kraju i za granicą.

Ważnym elementem działalności pedagogiczno-artystycznej jest również przygotowanie i realizacja szeregu seminariów, wykładów, warsztatów, plenerów w kraju i za granicą. W swojej pracy ze studentami Alexandra Lasoń demonstruje swoją orientację w naukach i podejściach pedagogicznych. Bardzo aktywnie działa na Wydziale Grafiki w

ramach bezpośredniego procesu twórczego. Bierze znaczący udział w pracach organizacyjnych wydziału.

Wniosek:

Stwierdzam, że Aleksandra Lasoń oraz jej dorobek artystyczny i pedagogiczny stanowi kwalifikację i rekomendację do tytułu doktora sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

prof. akad. mal. Ján Kudlička Art. D.

A handwritten signature in blue ink, reading "Ján Kudlička". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline that extends to the left.